

طراحی آموزش

- اجرای هر برنامه آموزشی به طرح ریزی قبلی احتیاج دارد.
- اگر طرح ریزی مناسب نباشد: برنامه به طور مطلوب اجرا نمی شود.
- رسیدن به هدف برنامه نیاز به طرح ریزی مناسب دارد.

هر برنامه آموزشی باید 4 موضوع را توصیف نماید:

- 1- موضوع آموزش
- 2- روش آموزش
- 3- ترتیب زمانی آموزش
- 4- ابزار ارزشیابی میزان دستیابی به هدف

گام های طراحی نظام آموزشی

- تعیین اهداف آموزشی کلی
- تحلیل آموزشی
- تشخیص ویژگی های فراگیر
- تدوین هدف های جرئی و رفتاری
- انتخاب محتوای درس
- شیوه های تدریس
- تعیین نظام ارزشیابی

تعیین اهداف آموزشی

- جهت و مسیر کار معلم را تا هدف مشخص می کند
- به دانشجویان نشان می دهد در پایان برنامه آموزشی از آنان چه انتظار می رود
- معلم را به انتخاب سریع تر و مناسب تر عناوین می نماید
- راهنمایی برای تدوین و اجرای آزمون مناسب

اهداف آموزشی

- هدف:
- جان دیوئی: وسیله است که به فعالیت فرد جهت می دهد.
- میگر: هدف موقعیتی است که می خواهیم به آن برسیم، اشتیاق رسیدن به آن محرک فعالیت هایی است که وصول آن را ممکن می سازد.
- هدف آموزشی:
- بلوم: هدف های آموزشی بیان صریح روشهایی است که با استفاده از آن می توان انتظار داشت که رفتار فراگیرنده تغییر کند.

- هدفهاي آموزشي محتوای درس را توضیح نمی دهد.
- بلکه عملکردهایی را که از فراگیران انتظار می رود توضیح می دهد.
- فراگیرنده باید بتواند بعد از آموزش کارهایی را انجام دهد که تا قبل از آن نمی توانسته انجام دهد.

مثال:

در پایان بخش اکسیژن درمانی بتواند:

- عوارض اکسیژن درمانی را شرح دهد.
- علائم مسمومیت با اکسیژن را شرح دهد.
- روشهای تجویز اکسیژن را توضیح دهد.
- مزایا و معایب روشهای تجویز اکسیژن را شرح دهد.

اصول مورد توجه در تعیین اهداف آموزشی

1. هدف باید انعطاف پذیر باشد: از شرایط واقعی نتیجه بگیرد.
2. هدف باید فرد را به فعالیت برانگیزد و به فعالیت جهت دهد.
3. هدف باید متناسب با اوضاع و احوال و امکانات باشد.
4. هدف باید قابل وصول باشد.
5. روش و وسیله باید متناسب با هدف انتخاب شود.

نقش اهداف آموزشي

1. آسان پيدا كردن مسير و جهت حركت
2. اجراي بهتر فرآيند ياددهي و يادگيري
3. كسب نتايج مؤثرتر و مطلوب تر يادگيري
4. انجام ارزشيابي با كيفيت بهتر
5. اجراي بهتر خود ارزشيابي توسط فراگيران

منابع تعیین اهداف آموزشی

- 1- نیازهای فراگیران: با بررسی دقیق فراگیران
- 2- نیازهای جامعه
- 3- دیدگاههای متخصصین

انواع اهداف آموزشي

- اهداف كلي
- اهداف جزئي (مرحله اي)
- اهداف رفتاري

اهداف كلي

- اهدافي هستند كه در پايان يك دوره آموزشي بايد تحقق يابند.
- به صورت عبارت هاي كلي مطرح مي شوند.
- به مشخص كردن محدوده محتواي مورد بحث كمك مي كند.

مثال:

- هدف كلي درس آموزش به بیمار:
- يادگيري نظريه ها، انواع روشهاي يادگيري، کاربرد روش هاي نوين تعليم و تربيت و... مي باشد. كه انتظار مي رود در خاتمه دوره آموزشي دانشجويان به آن دست يابند.

اهداف جزئي(مرحله اي)

- از هدف هاي كلي سرچشمه مي گيرند.
- نسبت به هدف هاي كلي محدود تر و مشخص تر هستند.
- هدفهاي كلي جهت حرکت را مشخص مي کنند
- هدف هاي جزئي مقصد را مشخص مي کنند.
- بايد اهداف كلي را به اجزاء کوچکتر(اهداف جزئي) تقسيم کرد.
- تا با صراحت آموزش قابل اجرا باشد.

اهداف رفتاري

- نوع رفتار يا قابليتي است که انتظار مي رود فراگيرنده به آنها برسد.
- بر حسب عملکرد يا رفتار قابل مشاهده و قابل اندازه گيري بيان مي شوند.
- فوايد:
- به معلم کمک مي کند تا به طور دقيق مقصود خود را از آموزش مشخص کند.
- براي فراگيرنده روشن مي کند که در پايان درس چه انتظاري از وي دارند.

تفاوت اهداف رفتاري با غير رفتاري :

اهداف رفتاري :

- بر حسب عملکرد يادگيرنده اندازه گيري مي شوند.
- به آساني قابل اندازه گيري اند.

اهداف غير رفتاري:

- با عبارات مبهم بيان مي شوند.
- به آساني قابل اندازه گيري نيستند.

مثال:

• غیر رفتاری:

1. انواع زخم را بشناسد
2. روش پانسمان کردن را بلد باشد
3. انواع آتل را بشناسد

• رفتاری:

1. انواع زخم را نام ببرد.
2. فواید پانسمان کردن را بیان کند.
3. نحوه استفاده از آتل را توضیح دهد.

ویژگی های یک هدف رفتاری خوب

از نظر میگر هدف رفتاری خوب باید دارای:

1- فعل رفتاری:

- رفتار مورد انتظار را دقیقاً مشخص کند.

2- شرایط:

- توصیف شرایطی که طی آن یادگیرنده باید عملکرد خود را نشان دهد.
- یا موقعیتی که رفتار باید در آن انجام گیرد.

3- وجود معیار:

- با آن میزان پیشرفت یادگیرنده برای رسیدن به هدف آموزشی سنجیده می شود.

طبقه بندي اهداف آموزشي از نظر بنيامين بلوم

1. حيطه شناختي(دانش)

2. حيطه عاطفي(انگيزش)

3. حيطه رواني حرکتي(مهارت هاي عملي)

حیطه شناختی (دانش):

- دانش و معلومات، توانایی ها و مهارت های ذهنی را در بر می گیرد.

- با فعالیت های ذهنی و فکری و آنچه که فراگیرنده باید بداند، سرو کار دارد.

- از آسان به مشکل در 6 سطح طبقه بندی می شوند:

1. آگاهی

2. درک و فهم

3. کاربرد یا بکار بستن

4. تجزیه و تحلیل

5. ترکیب (آفرینندگی)

6. ارزشیابی (قضاوت)

حیطه شناختي(دانش)-1 آگاهي :

- پايين ترين سطح حیطه شناختي
- شامل يادآوري:
 1. باز شناسي
 2. باز خواني

نمونه افعال رفتاري:

- نام بردن
- بيان كردن
- فهرست كردن

حیطه شناختی (دانش): 2- درک و فهم

- توانایی پی بردن به مفهوم یک مطلب
- و توضیح درباره آن با جملات خودش

- نمونه افعال رفتاری:

خلاصه کردن

ترجمه کردن

تفسیر کردن به زبان خود

شرح دادن

تخمین زدن

حیطه شناختی(دانش)- 3- کاربرد یا بکار بستن

- توانایی به کاربردن اصول و قوانین در موقعیت های جدید

مثال:

محاسبه کردن

کنترل کردن

اندازه گیری کردن

حیطه شناختي(دانش)-4- تجزیه و تحلیل:

- توانایی تجزیه کردن يك موضوع به اجزاءتشکیل دهنده آن و مرتبط کردن اجزاء با هم

- نمونه افعال :

تجزیه کردن

استنباط کردن

ارتباط دادن

مقایسه کردن

بحث کردن

حیطه شناختي(دانش)- 5تركيب (آفرینندگی):

- قدرت تركيب مطالب و ساخت مطالب جديد

- مثال:

نوشتن يك نامه

نگارش مقاله

تأليف كتاب

حیطه شناختي(دانش)-6- ارزشیابی (قضاوت):

- عالی ترین سطح حیطه شناختي
- در این مرحله میتواند به قضاوت پیرامون واقعیت ها بپردازد.

مثال:

- بهترین راه را برای مبارزه با مالاریا شرح دهد.
- در مورد مؤثر بودن يك داروي خاص قضاوت کند و برای آن دلیل بیاورد.

نمونه افعال

- ارزیابی کردن، نتیجه گیری کردن، قضاوت کردن، نقد و بررسی کردن، تجدید نظر کردن

حیطه عاطفی (انگیزش)

- با تغییر نگرش ها و طرز تلقی یا ارزشها ارتباط دارند.
- برای علاقه مند کردن فرد به يك طرز فکر باید 5 مرحله طی شود:
 - 1- دریافت کردن: توجه کردن یا حساسیت نسبت به يك موضوع: با دقت گوش دادن، سؤال کردن
 - 2- پاسخ دادن: عکس العمل نسبت به طرز فکر و ارزش مورد نظر: پیروی کردن، استقبال کردن
 - 3- ارزش گذاری: پذیرش ارزش مورد نظر و احساس تعهد نسبت به آن: حمایت کردن، انکار کردن
 - 4- سازماندهی ارزش ها: ارزش جدید را با ارزشهای قبلی خود ارتباط دهد و سازماندهی کند: نظره دادن، سازماندهی کردن
 - 5- درونی شدن ارزش ها: ارزش مورد نظر در رفتار فرد انعکاس دائمی دارد: دانشجویی که به این مرحله رسیده هرگز تقلب نمی کند.

حیطه رواني حرکتي (مهارت هاي عملي)

- انجام آنها نیاز به همکاری اعصاب و ماهیچه دارد. مداخله فکر و جسم
- مراحل:
 - 1- مشاهده: مشاهده فعالیت های مهارتی آموزشی
 - 2- تقلید: از رفتارهای آموزش دهنده تقلید می کند.
 - 3- تمرین: با تمرین سعی می کند تا حرکات لازم را با نظم و آهنگ لازم انجام دهد.
 - 4- تطابق: با موضوع زمینه مورد فعالیتش برخوردی آگاهانه دارد
 - 5- تسلط: به طور خودکار، به انجام کارهای موزون و دقیق عادت می کند.

نمونه فعل هاي رواني حرکتي:

- اندازه گرفتن
- طرح ريزي کردن
- مخلوط کردن
- مرتب کردن
- وزن کردن

2- شرایط آموزش

- دومین مرحله طراحی منظم آموزشی (پس از اهداف آموزشی)
 - یعنی شرایط آموزش را مورد بررسی قرار دهیم
- 3 جزء اساسی را باید مورد توجه قرار داد:
- 1- تجارب یادگیری
 - 2- گروههای تدریس و یادگیری
 - 3- شیوه تدریس

1- تجارب یادگیری:

- فعالیت هایی که فراگیران در راه دستیابی به اهداف آموزشی انجام می دهند.

2- گروههای تدریس و یادگیری:

- در انتخاب گروه آموزش یکی از عوامل مهم اهداف آموزشی است.
- برای هدفهای حیطه شناختی: گروههای بزرگ
- برای هدفهای حیطه عاطفی: گروههای متوسط
- برای هدفهای حیطه روانی حرکتی: گروههای کوچک و تک فراگیر

3- شیوه تدریس:

- آن دسته از فعالیت های مربیان که در راه هدایت فراگیران به سمت اهداف آموزشی قابل اجرا است.
- شامل: سخنرانی، بحث گروهی، گردش علمی، آزمایش و اکتشاف

دو گام در اجرای فرایند تحلیل آموزش

- دارا بودن قابلیت از سوی فراگیر که قضاوت در مورد حصول هدف کلی را امکان پذیر سازد
- مشخص کردن لزوم رفتار یا قابلیت مورد نظر جهت دستیابی به هدف کلی

3- تشخیص ویژگی های فراگیر

- چگونه می توان نسبت به هم سطح بودن معلومات و نگرش های فراگیران در حد رفتار ورودی اطمینان حاصل کرد
- سوالاتی در سطح رفتار ورودی یعنی رفتار ساده تر از رفتارهای ذکر شده
- سوالات کمی مشکلتر از رفتارهای ورودی یعنی رفتارهای نزدیک قاعده

تدوین هدف های جزئی و رفتاری

- باید صریح و روشن باشند
- مثل فراگیر بتواند یک الگو برای طراحی منظم آموزشی معرفی نماید
- تعبیر و تفسیر پذیر نیستند

هدف رفتاری

- رفتار یا عملی که بروز آن از فراگیر انتظار می رود قابل مشاهده و اندازه گیری باشد
- باید سه جز رفتار، شرایط و معیار را داشته باشد

رفتار

- عملی که بروز آن را از فراگیران انتظار داریم مثل فراگیر بتواند یک الگو برای طراحی منظم آموزشی **معرفی کند** واژه های تفسیر پذیر مثل دانستن، فهمیدن، لذت بردن، ایمان داشتن

کمتر قابل تفسیر مثل نوشتن، بازگوکردن، حل کردن

شرایط

- شرایطی که فراگیر رفتار مورد نظر را در آن بروز دهد
 - توجه به سه سوال در تعیین شرایط هدف ها مطرح شده
- 1- یادگیرنده در هنگام عملکرد چه وسایل و منابعی در اختیار خواهد داشت
 - 2- از چه وسایل و منابعی محروم خواهد بود
 - 3- تحت چه شرایطی یادگیرنده به عملکرد خواهد پرداخت

معیار

• بروز رفتار تا چه میزان از خطا و نقصانی قابل قبول تلقی می شود

راههای مشخص کردن معیار اهداف رفتاری

1- با استفاده از محدودیت زمانی

2- با توجه به تعداد پاسخ های درست

3- با توجه به ویژگی های عملکرد

4- با توجه به نسبت یا عملکرد

5- انتخاب محتوای درس

- آماده سازی محتوای درس
- دادن ترتیب و توالی به محتوای درس
- انتخاب الگوی تدریس

6- شیوه های تدریس

خدایا!

به بزرگی آنچه داده‌ای آگاهم کن تا کوچکی آنچه ندارم نا آرامم نکند

Oh dear God!

Have me understand how grand the things you have bestowed upon me are, so that I won't mourn over the small things I do not possess

8BeheshtGroup

